

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В.О.Пасічний, Ю.Ю.Леонт'єва

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАХУВАННЯ»**

(для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
бакалавр, напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво»,
спеціальності 6.050100 – «Економіка підприємства»)

Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання» (для студентів 4 курсу заочної форми навчання за напрямом підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», спец. 6.050100 – «Економіка підприємства»). / Укл.: В.О.Пасічний, Ю.Ю.Леонт'єва. –Харків: ХНАМГ, 2009. – 20 с.

Укладачі: В.О.Пасічний, Ю.Ю.Леонт'єва

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу і узгоджена з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рекомендована для студентів економічних спеціальностей.

Рецензент: д.е.н., професор зав. кафедри економіки підприємств міського господарства А.Є.Ачкасов

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 02.09.2009 р.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	7
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Структура навчальної дисципліни	9
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	9
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента	14
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента	15
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	17
2.6. Методи та критерії оцінювання знань	18
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення	19

ПЕРЕДМОВА

Формування в Україні ринкової економіки, розбудова її інфраструктури, створення дієвих механізмів господарювання для всіх суб'єктів ринку передбачає необхідність з'ясування суті страхової діяльності, пошук методів захисту та відшкодування втрат як фізичним, так і юридичним особам. Разом із розвитком ринкових відносин, ускладненням взаємозв'язків між усіма суб'єктами господарювання зростає ймовірність виникнення непередбачуваних ускладнень, підвищується рівень ризику на всіх рівнях.

Страховання – найважливіший елемент системи суспільних, головним чином, економічних стосунків, який властивий будь-якій формі спільної діяльності людей, що історично склалася. Страховання з моменту його зародження поступово оформлюється в ефективний спосіб зменшення ризику, відшкодування збитку, нанесеного власникові матеріальних цінностей в результаті надзвичайних подій, які були у всі часи, при всіх системах устрою людського суспільства.

В сучасних умовах страховання перетворилося в загальний універсальний засіб страхового захисту усіх форм власності, прибутків і інших інтересів підприємств, організацій, фермерів, орендарів, громадян.

Дисципліна «Страховання» відноситься до дисциплін, які забезпечують професійну підготовку бакалаврів за спеціальністю «Економіка підприємства».

Метою дисципліни «Страховання» є набуття знань майбутніми спеціалістами в категорії активного ризику різноманітного спектру економічних проблем з використанням спеціальних економіко-математичних методів, які входять у компетенцію фахівця-економіста.

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальності 6.050100 – «Економіка підприємства» (галузевий стандарт вищої освіти, 2004 р.);

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напряму 0501 – «Економіка і підприємництво» (галузевий стандарт вищої освіти, 2002 р.);

Навчальний план підготовки бакалавра за спеціальністю 6.050100 – «Економіка підприємства» напряму підготовки 0501 «Економіка та підприємництво», 2003 р.).

Програма ухвалена кафедрою економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 02.09.2009 р. та Вченою радою факультету Післядипломної освіти та заочного навчання (протокол № 1 від 4 вересня 2009 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета: засвоєння теоретичних знань і набуття практичних навичок страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній.

Завдання: вивчення сутності й ролі страхування, організації розвитку страхового ринку, державного регулювання страхової діяльності; набуття вміння аналізувати ринок страхових послуг, оцінювати фінансову стійкість страхових компаній.

Предмет вивчення дисципліни: відносини, що виникають у процесі формування, розподілу й використання страхових фондів.

Таблиця 1.1 – Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Філософія	Інвестування
Політична економіка	Ціноутворення на підприємствах МГ
Макроекономіка	Планування діяльності підприємства
Мікроекономіка	Стратегія управління підприємством
Теорія ймовірностей	Фінансовий менеджмент
Економіка підприємств	Управління потенціалом підприємства
Економічні ризики	Економічна діагностика

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль СТРАХУВАННЯ (2,5/ 90)

ЗМ 1.1. Базові поняття та основні елементи системи взаємовідносин між страхувальником і страховиком (1,0/ 36)

Сутність, принципи і роль страхування. Класифікація страхування. Страхові ризики та їх оцінювання. Страховий ринок.

ЗМ 1.2. Страховий ринок, його державне регулювання, основні види (класи) страхування.....(1,5/ 54)

Страхова організація. Державне регулювання страхової діяльності. Особисте страхування. Майнове страхування. Страхування відповідальності. Перестраховання і співстраховання. Доходи, витрати і прибуток страховика. Фінансова надійність страхової компанії.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Таблиця 1.2 – . Освітньо-кваліфікаційні вимоги до дисципліни

Вміння (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень якісні і кількісні особливості економічних процесів з урахуванням страхових заходів	виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	виконавська
Алгоритмічний рівень володіння методологією і методикою побудови, аналізу та використання економіко-математичних методів, які враховують страхові відносини	виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	аналітична
Евристичний рівень Розробляти необхідні типові заходи моделювання та вимірювання страхових послуг в процесі прийняття управлінських рішень, оволодіння відповідним апаратом з метою практичного використання в рішенні	виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	аналітична

1.4. Рекомендована основна навчальна література

Таблиця 1.3 – Рекомендована основна навчальна література для вивчення дисципліни

Бібліографічні описи, Інтернет адреси		ЗМ, де застосовується
1. Основна література		
1.1	Закон України «Про страхування» от 07.03.96 г. № 85/96-ВР	1.1, 1.2
1.2	Михайленко О. Організація та облік страхової діяльності: збірник систематизованого законодавства. – Харків: Фактор, 2005. – 632 с.	1.1, 1.2
1.3	Цуканова В.Я. Страхование: Курс лекций. – 2-е изд., испр. и доп. – Харків: Издательский Дом «ИНЖЭК», 2003. – 128 с.	1.1, 1.2
1.4	Шахов В.В. Страхование:— Учебник для вузов. — М.: Страховой полис, ЮНИТИ, 2000. — 312 с.	1.1, 1.2
2. Додаткові джерела		
2.1	Гвозденко А.А. Основы страхования: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 304 с.	1.1, 1.2
2.2	Ефимов С.Л. Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. – М.: Церих-ПЭЛ, 1996. – 528 с.	1.1, 1.2
2.3	Портал страховиків. – Режим доступу http://www.ins-club.com	1.1, 1.2
2.4	портал «Страхування сьогодні». – Режим доступу http://www.insur-info.ru	1.1, 1.2
3. Методичне забезпечення		
3.1	Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи з курсу «Страхування». Укл.:Ю.Ю.Леонт'єва – Харків: ХНАМГ, 2006 – 24 с.	
3.2	Методичні вказівки до самостійного вивчення курсу «Страхування». – Харків-ХНАМГ - 2008 Укл.: Ю.Ю.Леонт'єва, А.В.Ковалевська, 2008 – 41 с.	
3.3	Методичні вказівки до виконання практичних занять з курсу «Страхування». Укл.:Ю.Ю.Леонт'єва – Харків: ХНАМГ, 2009 – 14 с.	

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

«Страховання»

Мета: засвоєння теоретичних знань і набуття практичних навичок страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній.

Завдання: вивчення сутності й ролі страхування, організації розвитку страхового ринку, державного регулювання страхової діяльності; набуття вміння аналізувати ринок страхових послуг, оцінювати фінансову стійкість страхових компаній.

Предмет вивчення дисципліни: відносини, що виникають у процесі формування, розподілу й використання страхових фондів.

«Insurance»

Purpose: *Mastering of theoretical knowledge and acquisition of practical skills of insurance defense of property interests of legal and physical entities in case of risk situations, organization of insurance market and insurance companies.*

Task: *Study of essence and role of insurance, organization of insurance market development, government control of insurance activity; acquisition of ability to analyzed the market of insurance services, estimate financial stability of insurance companies.*

Article of study discipline: *relations, which arise up in the process of forming, distributing and use of insurance funds.*

«Страхование»

Цель: усвоение теоретических знаний и приобретение практических навыков страховой защиты имущественных интересов юридических и физических лиц на случай рискованных ситуаций, организации страхового рынка и страховых компаний.

Задача: изучение сущности и роли страхования, организации развития страхового рынка, государственной регуляции страховой деятельности; приобретение умения анализировать рынок страховых услуг, оценивать финансовую устойчивость страховых компаний.

Предмет изучения дисциплины: отношения, которые возникают в процессе формирования, распределения и использования страховых фондов.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.1 – Структура навчальної дисципліни для заочної форми навчання

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1, РГР Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 90,0 РГР	Напрямок 0501 «Економіка і підприємництво» Спеціальності: 6.050100 – «Економіка підприємства» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 6 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 80 год. із них РГР – 15 год Вид підсумкового контролю – залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 10% до 90%.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний план дисципліни «Страховання» складається з двох змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота студента.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування.

Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування.

Принципи страхування. Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, які резервують на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективнішого формування й використання фондів соціального призначення, збільшенні обсягів інвестицій.

Тема 2. Класифікація страхування

Поняття класифікації, її наукове і практичне значення.

Ознаки класифікації, історичні, економічні, юридичні.

Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування.

Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.

Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання

Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику й розмір шкоди.

Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Виключення ризику. Активне й пасивне запобігання ризику. Суб'єктивні й об'єктивні ризики. Матеріальні й нематеріальні ризики. Чисті й спекулятивні ризики. Фундаментальні й часткові ризики. Визначення страхового ризику.

Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності в особистому страхуванні.

Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура й основи розрахунку страхових тарифів.

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку, суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку України.

Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.

Тема 5. Страхова організація

Страхова індустрія як частина сфери послуг. Її організаційні форми. Порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій.

Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні.

Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філіали й представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

Необхідність і значення державного регулювання страховою діяльністю. Шляхи наближення законодавчої і нормативної бази страхування до міжнародних стандартів.

Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація і ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Тема 7. Особисте страхування

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження.

Страховання пенсій (ренти).

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страховання від нещасних випадків на транспорті, військовослужбовців і працівників ризикових професій.

Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.

Медичне страхування. Суб'єкти й об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.

Тема 8. Майнове страхування

Страховання майна юридичних осіб: об'єкти й суб'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.

Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

Страховання технічних ризиків.

Страховання транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страховання вантажів.

Страховання майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 9. Страхування відповідальності

Страховання цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.

Страховання відповідальності роботодавців.

Страховання відповідальності товаровиробників за якість продукції.

Страховання відповідальності за забруднення довкілля.

Тема 10. Перестраховання і співстрахування

Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку, суб'єкти перестраховання. Ринки перестраховання. Вимоги до

перестраховання ризиків нерезидентів.

Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Облігаторне перестраховання. Порівняльний аналіз методів перестраховання.

Форми проведення перестрахових операцій. Пропорційне перестраховання. Квотні та ексцендентні договори пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки.

Непропорційне перестраховання: на базі ексценденту збитку, на базі ексценденту збитковості.

Співстрахування і механізм його застосування.

Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів.

Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії.

Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків.

Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика і значення останньої. Формування збалансованого страхового портфеля. Вибір ризиків. Тарифна політика. Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності.

Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності. Порядок їх обчислення.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Таблиця 2.2 – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями (заочне навчання)

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит / годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль	2,5/90	6	4	–	80
ЗМ1.1	1,0/36	2	2	–	32
ЗМ1.2	1,5/54	4	2	–	48

Таблиця 2.3 – Лекційний курс (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура) 6.050100 ЕП
<u>ЗМ 1. Базові поняття та основні елементи системи взаємовідносин між страхувальником і страховиком</u>	2,0
1. Сутність, принципи і роль страхування	1,0
2. Класифікація страхування	1,0
3. Страхові ризики та їх оцінювання	–
4. Страховий ринок	–
<u>ЗМ 2. Страховий ринок, його державне регулювання, основні види (класи) страхування</u>	4,0
5. Страхова організація	–
6. Державне регулювання страхової діяльності	–
7. Особисте страхування	1,0
8. Майнове страхування	1,0
9. Страхування відповідальності	1,0
10. Перестраховування і співстраховування	–
11. Доходи, витрати і прибуток страховика	1,0
12. Фінансова надійність страхової компанії	–
РАЗОМ	6,0

Таблиця 2.4 – Практичні заняття (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізація ми (шифр, аббревіатура) 6.050100 ЕП
<u>ЗМ 1. Базові поняття та основні елементи системи взаємовідносин між страхувальником і страховиком</u>	2,0
1. Сутність, принципи і роль страхування	–
2. Класифікація страхування	–
3. Страхові ризики та їх оцінювання	1,0
4. Страховий ринок	1,0
<u>ЗМ 2. Страховий ринок, його державне регулювання, основні види (класи) страхування</u>	2,0
5. Страхова організація	–
6. Державне регулювання страхової діяльності	–
7. Особисте страхування	–
8. Майнове страхування	1,0
9. Страхування відповідальності	–
10. Перестрахування і співстрахування	–
11. Доходи, витрати і прибуток страховика	–
12. Фінансова надійність страхової компанії	1,0
РАЗОМ	6,0

2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем ефективного функціонування підприємства та його структурних підрозділів.

Таблиця 2.5 – Самостійна навчальна робота студента

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
	ЕП	
1	2	3
ЗМ 1.1. <u>Базові поняття та основні елементи системи взаємовідносин між страхувальником і страховиком</u>	32	
1.Огляд основної та додаткової літератури	7	Конспект
2. Т.1. Сутність, принципи і роль страхування: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	5	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
3. Т.2. Класифікація страхування: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	5	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
4. Т.3. Страхові ризики та їх оцінювання: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання - вирішення завдань	5	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
5. Т.4. Страховий ринок: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	5	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
6. Виконання розрахунково-графічної роботи	5	
ЗМ 1.2. <u>Страховий ринок, його державне регулювання, основні види (класи) страхування</u>	48	
1.Огляд основної та додаткової літератури	6	Конспект
2. Т.5. Страхова організація: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання - вирішення завдань	4	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
3. Т.6. Державне регулювання страхової діяльності: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	4	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
4. Т.7. Особисте страхування: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання - вирішення завдань	4	Відповіді у зошиті для самостійних робіт

Продовження табл.2.5

1	2	3
5. Т.8. Майнове страхування: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	4	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
6. Т.9. Страхування відповідальності: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання - вирішення завдань	4	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
7. Т.10. Перестраховання і співстрахування: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	4	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
8. Т.11. Доходи, витрати і прибуток страховика: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання - вирішення завдань	4	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
9. Т.12. Фінансова надійність страхової компанії: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	4	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
10. Виконання розрахунково-графічної роботи	10	Оформлення у відповідному порядку згідно з вимогами РГР
РАЗОМ:	80	

2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Таблиця 2.6 – Засоби контролю та структура залікового кредиту дисципліни

<i>Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)</i>
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів
Вибіркове опитування на практичних заняттях
Розрахунково-графічна робота
Підсумковий контроль за МОДУЛЕМ 1
Залік (проводиться у вигляді письмового контролю)

2.6. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- поточний контроль зі змістових модулів;
- складання заліку.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота).

Поточний контроль проводиться у письмовій формі після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та проведені практичні завдання в межах кожного з ЗМ.

Проведення підсумкового контролю.

Підсумком вивчення дисципліни для студентів є складання заліку, який оцінюється за двобальною шкалою: «залік» або «незалік».

«Залік» виставляють студенту, який виявив повне знання з поставлених питань, вільно володіє матеріалом, логічно й ґрунтовно відповідає на поставлені запитання, вміє застосувати отримані знання для аналізу й розробки практичної діяльності підприємства, або виявив повне знання з поставлених питань, але припускає логічну непослідовність або не може застосувати отримані знання при практичному розв'язанні завдань. При цьому студент вміє виправити неточності відповіді після зауваження викладача.

«Незалік» виставляють, якщо студент не володіє знанням суттєвих елементів навчального матеріалу, припускається грубих помилок.

В окремих випадках викладач при тестовій формі оцінки знань або при оцінці контрольної роботи може запропонувати студенту обґрунтувати свої відповіді.

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 2.7 – Рекомендована основна навчальна література для вивчення дисципліни

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Основна література	
1.1 Закон України «Про страхування» от 07.03.96 г. № 85/96-ВР	1.1, 1.2
1.2 Михайленко О. Організація та облік страхової діяльності: збірник систематизованого законодавства. – Харків: Фактор, 2005. – 632 с.	1.1, 1.2
1.3 Цуканова В.Я. Страхование: Курс лекций. – 2-е изд., испр. и доп. – Харків: Издательский Дом «ИНЖЭК», 2003. – 128 с.	1.1, 1.2
1.4 Шахов В.В. Страхование:— Учебник для вузов. – М.: Страховой полис, ЮНИТИ, 2000. — 312 с.	1.1, 1.2
1.5 Гинзбург А.И. Страхование. – СПб: Питер, 2002. – 176 с.	1.1, 1.2
2. Додаткові джерела	
2.1 Гвозденко А.А. Основы страхования: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 304 с.	1.1, 1.2
2.2 Ефимов С.Л. Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. – М.: Церих-ПЭЛ, 1996. – 528 с.	1.1, 1.2
2.3 Портал страховиків. – Режим доступу http://www.ins-club.com	1.1, 1.2
2.4 Портал «Страховання сьогодні». – Режим доступу http://www.insur-info.ru	1.1, 1.2
2.5 Портал «Страховання в Україні». – Режим доступу http://www.ukrinsure.com	1.1, 1.2
3. Методичне забезпечення	
3.1 Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи з курсу «Страховання». Укл.:Ю.Ю.Леонт'єва – Харків: ХНАМГ, 2006 – 24 с.	
3.2 Методичні вказівки до самостійного вивчення курсу «Страховання». – Харків-ХНАМГ - 2008 Укл.: Ю.Ю.Леонт'єва, К.О.Кожокіна, 2008 – 28 с.	
3.3 Методичні вказівки до виконання практичних занять з курсу «Страховання». Укл.:Ю.Ю.Леонт'єва – Харків: ХНАМГ, 2009 – 14 с.	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Страхування»
для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
бакалавр, напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво»,
спеціальності 6.050100 – «Економіка підприємства»

Укладачі: Володимир Олександрович Пасічний

Юлія Юріївна Леонт'єва

План 2009, поз. 822 Р

Підп. до друку 09.11.2009	Формат 60×84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 0,9	Обл.-вид. арк. 1,2
Замовл № 5418	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12